

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА

ТЮТЮННИК Марія Григорівна

УДК 387.147.091.33–027.22:78(043.5)

**ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-КОМУНІКАТИВНОЇ ГОТОВНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня

кандидата педагогічних наук



Кропивницький – 2024

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на базі Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
СТРАТАН-АРТИШКОВА Тетяна Борисівна,
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка,
професор кафедри мистецької освіти.

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
СРЕМЕНКО Ольга Володимирівна,
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,
завідувач кафедри хореографії та музичного мистецтва, професор кафедри вокального мистецтва;

доктор педагогічних наук, професор,
ПАНЬКІВ Людмила Іванівна,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,
факультет мистецтв імені Анатолія Авдієвського,
професор кафедри фортепіанного виконавства та педагогіки мистецтва.

Захист відбудеться «23» серпня 2024 року о 10.00 на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 23.053.02 у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка за адресою: 25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1, зал засідань.

Із дисертацією можна ознайомитися в науковій бібліотеці Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 1) та на сайті університету за адресою: <https://www.cuspu.edu.ua>.

Реферат розіслано «23» липня 2024 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради



О. В. Абрамова

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Сучасні соціально-економічні процеси зумовили появу вимог щодо підготовки конкурентоспроможного, висококваліфікованого, інтелектуального, компетентного, творчо-дієвого фахівця, здатного демонструвати високий рівень професіоналізму, вибудовувати траєкторію власного саморозвитку, самовираження й самоактуалізації у професійній діяльності. У зв'язку з цим, перед вищою мистецькою освітою особливо гостро постала проблема вдосконалення професійної підготовки майбутнього фахівця, здатного виявляти суб'єктну активність у практичній діяльності, залучати учнів до прекрасного світу мистецтва, сприяти гармонізації відносин з собою, з іншими людьми, зі світом.

У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті наголошується, що головна мета української освіти – створити умови для особистісного розвитку і творчої самореалізації кожного громадянина України. Система освіти має забезпечувати формування у дітей і молоді цілісної наукової картини світу, сучасного світогляду, творчих здібностей, здатності до самостійного наукового пізнання, самоосвіти і самореалізації особистості; підготовку кваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукомістких та інформаційних технологій, мобільності та конкурентоспроможності на ринку праці, розвиток духовно-творчої особистості, здатної до самовираження, самоактуалізації, самореалізації у майбутній професійній діяльності і життєтворчості.

Викладач – це не тільки професія, сутність якої транслювати знання, це висока місія творення особистості, утвердження людини в людині. Сучасного викладача музичного мистецтва мають характеризувати такі якості, як висока відповідальність і професіоналізм, соціальна активність, інтелігентність, інноваційний стиль науково-педагогічного мислення і спілкування, готовність до створення нових цінностей, любов до своєї професії, здатність творити, впливати на внутрішній світ своїх вихованців засобами мистецтва. Відтак, одним із важливих завдань музично-педагогічної освіти постає формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Категорію «готовність» у різних галузях науки досліджували відомі українські вчені: В. Андрущенко, І. Бех, В. Бондар, С. Гончаренко, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Г. Костюк, В. Кремень, З. Курлянд, Н. Ничкало, О. Отич, О. Пехота, І. Підласий, М. Ржецький, С. Сисоєва, В. Староста, Л. Хомич, В. Ягупов, О. Ярошенко та ін.

Сучасні науковці-дослідники трактують поняття «готовність», як важливу інтегровану якість, стійку особистісну характеристику майбутнього

вчителя, що виявляється в його здатності здійснювати ефективну педагогічну діяльність і є результатом процесу професійної підготовки вчителів у закладі вищої освіти (О. Комар); сукупність професійно зумовлених вимог до вчителя (З. Курлянд та ін.); складне інтегративне утворення, внутрішня сила, що формує інноваційну позицію педагога (І. Дичківська); складне особистісне утворення, інтегральну характеристику особистості, що є комплексним відображенням цілої низки особистісних рис і професійних якостей, необхідних для успішної професійної діяльності (В. Різник); інтегративне особистісне утворення, умову ефективної професійної діяльності фахівця (І. Гавриш); складну інтегративну характеристику суб'єкта праці, що забезпечує досягнення високих показників при виконанні професійної діяльності (Н. Чорна); успішне виконання певного виду продуктивної діяльності, як педагогічної, так і образотворчої, що характеризує і відображає здатність майбутнього вчителя до професійного саморозвитку (Т. Стрітьєвич); актуалізоване прагнення до особистісного та професійного саморозвитку (П. Харченко) та ін.

Вітчизняна вища школа має значні здобутки в галузі підготовки майбутніх фахівців до діяльності у сфері музичного мистецтва. Актуальні питання професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва порушуються у наукових працях сучасних українських вчених, педагогів-музикантів: Л. Василевської-Скупої, Н. Гузій, Н. Гуральник, Т. Дорошенко, А. Душного, О. Єременко, К. Завалко, А. Зайцевої, А. Козир, О. Комаровської, В. Лабунця, Г. Ніколаї, Н. Овчаренко, О. Олексюк, В. Орлова, О. Отич, Г. Падалки, Л. Паньків, А. Растригіної, О. Ребрової, О. Ростовського, О. Рудницької, Н. Сегеди, Т. Скорик, О. Соколової, С. Соломахи, Т. Стратан-Артишкової, О. Хижної, Л. Хомич, О. Щербініної, О. Щолокової та ін.

У різних аспектах (мистецтвознавчому, психолого-педагогічному) художню комунікацію досліджували С. Безклубенко, О. Злотник, В. Козакова, О. Комаровська, І. Кулка, Л. Лазарева, Н. Лупак, О. Проворова, В. Шульгіна та ін.

Особливості готовності до здійснення художньої комунікації майбутнього вчителя музичного мистецтва розглядаються у наукових працях А. Зайцевої (художньо-комунікативна культура), Т. Скорик (художньо-комунікативна компетентність), Л. Паньків (культура художньо-педагогічного спілкування), Т. Стратан-Артишкової (творчо-виконавська підготовка), Л. Гусейнової (готовність до музично-виконавської діяльності), І. Дікун (формування художньо-комунікативних умінь); О. Гаврилюк (формування професійної готовності майбутніх учителів музики у педагогічних коледжах до здійснення художньо-творчої діяльності), О. Щербініна (формування художньо-стильової культури); О. Соколова (етнокультурна підготовка майбутнього вчителя музичного мистецтва); А. Душний, Л. Ніколенко,

О. Шевцова (формування художньо-інтерпретаційних умінь); О. Бузова, Г. Шевченко, О. Щолокова, Д. Юник (поліхудожній розвиток особистості) та ін.

Аналіз сучасних наукових досліджень дає змогу стверджувати, що незважаючи на значну кількість досліджень у галузі професійної підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва, проблема формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва досліджена недостатньо. Зокрема, потребують теоретико-методичного осмислення питання діалогової взаємодії суб'єктів у різних видах художньо-творчої комунікації, готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва повною мірою до практичної реалізації набутого художньо-комунікативного досвіду у процесі музично-педагогічного спілкування з учнівською молоддю.

Актуальність досліджуваної проблеми поглиблюється низкою суперечностей:

- актуальною потребою суспільства у розвитку духовно-творчої, конкурентоспроможної студентської молоді, здатної здійснювати різні види художньо-комунікативної діяльності та недостатнім рівнем готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва до здійснення означеної роботи;
- необхідністю визначення педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва та їх недостатнім теоретичним обґрунтуванням;
- об'єктивною необхідністю формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва у процесі професійної підготовки та недостатнім методичним забезпеченням цього процесу.

Недостатня обґрунтованість теоретичних і практичних аспектів розв'язання окресленої проблеми, її актуальність в сучасній мистецькій освіті зумовило вибір теми дисертації – **«Формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва»**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертацію виконано відповідно до науково-дослідної теми кафедри педагогіки та менеджменту освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (нині кафедра педагогіки та спеціальної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка) «Соціально-професійне становлення особистості» (реєстраційний номер 0116U003481).

Тему дисертації затверджено Вченою радою Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 4 від 26 жовтня 2022 р.).

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Відповідно до поставленої мети визначено такі **завдання дослідження**:

- здійснити теоретичний аналіз розробленості наукової проблеми та понятійно-термінологічного апарату дослідження;
- виокремити структурні компоненти, схарактеризувати критерії, показники та рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва;
- обґрунтувати педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва;
- експериментально перевірити ефективність педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Об'єкт дослідження – процес професійної підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва.

Предмет дослідження – педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Гіпотеза дослідження ґрунтується на припущенні про те, що ефективне формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва відбуватиметься за таких умов: створення творчо-комунікативного освітнього середовища на засадах емпатійно-діалогової взаємодії викладача і студента; залучення студентів до співтворчості у різних видах художньо-комунікативної діяльності; використання інтерактивних форм та методів у процесі навчання та педагогічної практики, котрі сприяють інтенсивному й динамічному формуванню художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Методологічну основу дослідження становлять: концепція сучасної філософії освіти, зорієнтована на розвиток духовно-творчої особистості; комплекс взаємопов'язаних та взаємозумовлених методологічних підходів, які дозволили цілісно вивчити і розкрити проблему формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, а саме: *середовищний підхід* – забезпечує умови для створення комфортного, вільного і творчого існування студента як суб'єкта художньо-комунікативного освітнього простору; *системний підхід* – дає змогу здійснити вплив на формування внутрішніх компонентів художньо-комунікативної готовності у їх взаємодії і комплексності; *діяльнісний підхід* – передбачає залучення майбутніх викладачів до співтворчості, співдії у процесі навчання і педагогічної практики; *компетентнісний підхід* – спрямовується на розвиток у студентів здатності творчо мислити, самостійно набувати досвіду у різних видах творчо-комунікативної діяльності та ефективно її здійснювати;

культурологічний підхід – зумовлює розвиток аксіосфери студентів, усвідомлення витоків і цінностей національної культури, її виражально-комунікативних засобів; *герменевтичний підхід (інтерпретаційний)* – сприяє розвитку здатності до художньо-емпатійного діалогу у процесі художнього сприйняття, інтерпретації, творення; *особистісно орієнтований підхід* – націлений на сприйняття унікальності, неповторності, суб'єктності кожного студента, спонукає творчого самовираження і самоактуалізації у різних видах художньо-діалогового спілкування. Означені підходи ґрунтуються на педагогічних принципах: гуманізації, діалогічності, культуровідповідності, індивідуалізації, креативності, спонукання до творчого самовираження, національної спрямованості.

Методи дослідження. Задля досягнення мети дослідження, розв'язання поставлених завдань і перевірки гіпотези використовувалися такі методи:

– *теоретичні*: теоретичний аналіз, порівняння, узагальнення довідкових, наукових, навчально-методичних джерел, вивчення педагогічного досвіду з проблеми формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, інтерпретація теорій і методик, які дали змогу класифікувати, систематизувати теоретичний матеріал за темою дослідження, конкретизувати сутність базових понять дослідження, змодельовати структуру означеного поняття, схарактеризувати критерії, показники та рівні сформованості; визначити педагогічні умови та методіку формування художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів, спроектувати організаційно-методичну систему реалізації педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, узагальнити результати дослідно-експериментальної роботи;

– *емпіричні*: діагностичні методи виявлення стану сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичних дисциплін (спостереження, бесіди, опитування, тестування, анкетування, інтерв'ю, творчі завдання, експертні оцінки, аналіз процесу і результатів навчально-виховної, творчо-самостійної, музично-педагогічної діяльності та ін.); проектування організаційно-методичної системи реалізації педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, прогнозування міри її дієвості та ефективності; педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний) з метою відстеження динаміки формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, перевірки дієвості та ефективності визначених педагогічних умов та методіки формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва;

– *статистичні*: кількісна та якісна обробка результатів педагогічного експерименту для визначення і перевірки достовірності результатів

експериментального дослідження та їх інтерпретація (за t-критерієм Стьюдента).

Експериментальна база дослідження. Дослідно-експериментальна робота проводилась у Дрогобицькому державному педагогічному університеті, Бердянському державному педагогічному університеті, Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка.

Основний педагогічний експеримент проводився на факультеті педагогіки, психології та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

До експерименту на різних етапах залучено 137 студентів, 26 викладачів закладів вищої освіти, 19 вчителів музичного мистецтва загальноосвітніх шкіл та викладачів спеціальних закладів музичної освіти.

Наукова новизна і теоретичне значення одержаних результатів полягають у тому, що:

– вперше теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва; виявлено структурні компоненти означеної професійно значущої особистісної якості; визначено та схарактеризовано критерії (ціннісно-орієнтаційний, когнітивно-знаннєвий, творчо-діяльнісний, рефлексивно-аналітичний), показники та рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва (високий, середній, низький); розроблено організаційно-методичну систему, що покликана реалізувати визначені педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва;

– уточнено сутність поняття «художньо-комунікативна готовність майбутнього викладача музичного мистецтва»;

– подальшого розвитку набули інтерактивні форми та методи навчання, спрямовані на формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці та впровадженні у процес професійної підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва та методики їх реалізації; розробці навчально-методичного супроводу для викладання музично-теоретичних та музично-виконавських дисциплін («Практикум з основного музичного інструменту», «Методика викладання музично-теоретичних та інструментальних дисциплін», «Сучасне музичне мистецтво», «Основи композиторської майстерності», педагогічна практика); оновленні та доповненні їх змісту темами лекційних та практичних занять, інтерактивними формами та методами, спрямованими на формування

художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва; впровадженні у зміст фахових дисциплін творчого модуля, що передбачав залучення студентів до співтворчості, співдії, презентацію й оприлюднення власних художньо-творчих проєктів; розробці методичних рекомендацій з питань формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Результати дослідження можуть бути використані у системі професійної підготовки майбутніх викладачів музичного мистецтва.

Результати дослідження *впроваджено* в освітній процес Дрогобицького державного педагогічного університету (довідка № 613 від 10.05. 2023 р.), Бердянського державного педагогічного університету (довідка № 51-08/122 від 05.02.2024 р.), Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (довідка № 49-н від 15 червня 2023 р.).

Особистий внесок автора в працях, опублікованих у співавторстві. У статті «Aesthetic education of personality development in the field of education» (внесок автора 35 %) (Web of Science) автором досліджено питання значущості естетичного виховання у розвитку творчої, соціально активної особистості, окреслено шляхи розвитку художнього сприйняття студентської молоді; у статті «Aesthetic Education of Young People As a Necessary Condition for Cultural Development of the Individual in Modern Conditions of the Information Society» (внесок автора 35%) розкрито значення мистецтва у формуванні духовно-творчих якостей учнів в сучасних умовах інформаційного суспільства.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження оприлюднено на науково-практичних конференціях: міжнародних – «Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук» (Київ, 2022); «Мистецький освітній простір у контексті реалізації сучасної парадигми освіти» (Кропивницький, 2022); «Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін» (Умань, 2022); «Неперервна педагогічна освіта в Україні і зарубіжжі: досвід, інновації, тенденції» (Київ, 2022); Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень» (Хмельницький, 2023); «Science and innovation of modern word» (Лондон, 2023); «Мистецтво без кордонів: творчі діалоги» (Кропивницький, 2023); XXI Міжнародні мистецько-педагогічні читання пам'яті професора О. П. Рудницької «Неперервна педагогічна освіта в Україні і зарубіжжі: досвід, інновації, тенденції», (Київ, 2023); «Мистецька освіта: традиції, сучасність, перспективи» (Кривий Ріг, 2023); всеукраїнських: «Актуальні проблеми мистецької освіти в системі вищої школи» (Херсон – Івано-Франківськ, 2022); на звітних наукових конференціях викладачів і студентів Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (2022-2023); на засіданнях кафедри педагогіки та спеціальної

освіти, кафедри мистецької освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка (2022-2024).

Публікації. Результати дисертаційної роботи висвітлено в 11 наукових працях (з них 9 – одноосібних), серед яких: 3 статті в наукових виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України; 2 статті у закордонних наукових виданнях (з них 1 стаття, що входить до бази Web of Science Core Collection); публікації, які додатково відображають наукові результати кандидатської дисертації: 6 тез – у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, висновків, списку використаних джерел (227 джерел, з них – 13 іноземною мовою), 6 додатків. Загальний обсяг роботи – 291 сторінка, із них 217 основного тексту. Робота містить 18 таблиць та 24 рисунки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У вступі обґрунтовано актуальність досліджуваної проблеми, представлено зв'язок дисертаційної роботи з науковими програмами, планами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; методологічні основи дослідження; сформульовано гіпотезу; окреслено методи дослідження; визначено експериментальну базу; розкрито наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, подано відомості про впровадження результатів наукового дослідження; схарактеризовано особистий внесок автора у роботах, опублікованих у співавторстві; подано відомості про апробацію результатів дослідження; наведено структуру та обсяг дисертації.

У першому розділі – *«Теоретичні засади формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва»* здійснено теоретичний аналіз проблеми формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, визначено сутність основних понять дослідження, зокрема, «готовність», «комунікація», «художня комунікація», розглянуто наукові підходи щодо поняття «художньо-комунікативна готовність»; визначено та науково обґрунтовано зміст і структуру досліджуваного поняття, виокремлено його внутрішні структурні компоненти, відповідно яким схарактеризовано критерії, показники та рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

З'ясовано, що художньо-комунікативна готовність виступає фундаментом професійної підготовки майбутнього викладача музичного мистецтва, визначає його конкурентоздатність, компетентність, професіоналізм, дає змогу максимально творчо реалізувати себе у

соціокультурному середовищі, сприяє творчому самовираженню, самовдосконаленню, саморозвитку майбутнього фахівця.

Встановлено, що художньо-комунікативна готовність майбутнього викладача музичного мистецтва є системою синергетичної взаємодії викладача і студента, обумовленою їх мотиваційною спрямованістю на співтворчість, створення емоційно-емпатійного, духовно-творчого діалогу/полілогу на основі взаємодії, толерантності, узгодженості, гармонії взаємовідношень, взаємоповаги, взаєморозуміння, інтелектуально-емоційного взаємозбагачення; передбачає володіння різними способами художньо-комунікативної взаємодії: здатністю осягати художньо-образний зміст твору, «людський дух», його переживання, які несуть і окремих індивідів, і культурні цінності, відображені історією, пізнавати й осмислювати набуті художні враження, суб'єктивні переживання, здійснювати обмін художньою інформацією з іншим суб'єктом (суб'єктами) художнього спілкування, сприймати його як індивідуальну неповторність й унікальність, виявляти здатність до емпатії та рефлексії, розуміння, повагу до його позиції.

Розкриття змістових характеристик, визначення структурних компонентів уможливило визначити художньо-комунікативну готовність майбутнього викладача музичного мистецтва як складну інтегровану професійно значущу особистісну якість, котра виявляється у здатності майбутнього фахівця до емпатійно-діалогової взаємодії, співтворчості з учнем у процесі сприйняття, інтерпретації, творення мистецтва, його глибокого осмислення-пізнання, самовираження і самореалізації у різних видах спільної творчо-комунікативної діяльності.

Відповідно визначеним структурним компонентам художньо-комунікативної готовності схарактеризовано критерії та показники сформованості означеного поняття, зокрема: *ціннісно-орієнтаційний критерій*, що характеризує міру усвідомлення майбутніми фахівцями значення художньо-комунікативної готовності у майбутній професії і діяльності, розуміння її значущості й важливості у процесі музично-педагогічного спілкування, потребу у творчому самовираженні, здійсненні художньо-емпатійного діалогу у різних видах художньої комунікації; *когнітивно-знаннєвий критерій*, який визначає ступінь розвитку пізнавально-інтелектуальної сфери особистості майбутнього викладача, його художню ерудованість, музично-теоретичну грамотність, передбачає наявність глибоких фахових знань (мистецтвознавчих, музично-виконавських, музично-теоретичних, методичних, практичних, науково-дослідних), сформованість художньо-комунікативних умінь (здатність здійснювати художній діалог у процесі сприйняття-інтерпретації-творення, розуміти, аналізувати, розкривати художньо-образний зміст музичного твору (інструментального, вокального, хорового); *творчо-діяльнісний критерій*, котрий характеризує творчу сферу

особистості майбутнього фахівця, міру здатності до співдії, співтворчості, авторської спроможності, самостійної художньо-комунікативної діяльності, творчого самовираження у різних її видах, вміння встановлювати художньо-творчий контакт з учнями у процесі художньо-педагогічного спілкування; *рефлексивно-аналітичний* критерій, що визначає ступінь розвиненості аналітичного мислення, критичного судження, вмінь аналізувати, проектувати, планувати, аргументувати, обмінюватись думками, ідеями, рефлексувати власні вчинки, свідомо ставитись й оцінювати власну художньо-комунікативну готовність до здійснення художньо-комунікативної діяльності та готовність Інших, прагнути до вдосконалення художньо-комунікативних умінь та якостей. Виокремлено три рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва: високий, середній, низький.

У другому розділі – *«Педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва»* визначено основні педагогічні підходи, які становлять методологічну основу розв'язання поставленої мети і завдань, забезпечують можливість художньо-творчої і міжособистісної комунікації, діалогу, стимулюють активність, самостійність індивідуального розвитку і саморозвитку студентів, визначають сутність, зміст, провідні вимоги до взаємодії, співтворчості викладача і студентів у різних видах художньо-комунікативної діяльності, зокрема: середовищний, системний, діяльнісний, компетентнісний, культурологічний, герменевтичний (інтерпретаційний), особистісно орієнтований. Окреслено відповідні педагогічні принципи: гуманізації, діалогічності, культуровідповідності, індивідуалізації, креативності, спонукання до творчого самовираження, національної спрямованості.

Обґрунтовано педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва: створення творчо-комунікативного освітнього середовища на засадах емпатійно-діалогової взаємодії викладача і студента; залучення студентів до співтворчості у різних видах художньо-комунікативної діяльності; використання інтерактивних форм та методів у процесі навчання та педагогічної практики, котрі сприяли інтенсивному й динамічному формуванню художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Розроблено й схарактеризовано організаційно-методичну систему реалізації педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, завданнями якої визначено: розвиток мотивації майбутнього фахівця до здійснення різних видів художньо-комунікативної діяльності, потреби творчого самовираження у ній; забезпечення емпатійно-діалогового спілкування й співтворчості у різних видах художньо-комунікативної діяльності; вдосконалення у майбутніх

викладачів професійно значущих художньо-комунікативних якостей, зокрема, здатності до емпатії, рефлексії, креативності; збагачення досвіду художньо-діалогового спілкування з мистецтвом і через нього з учнівською аудиторією.

Організаційно-методична система складається з таких блоків: *концептуально-цільового*, структурними компонентами якого є мета, завдання, методологічні підходи та принципи, що забезпечують ефективне формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва; *змістово-діяльнісного*, що містить педагогічні умови, методичне забезпечення та етапи формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва; *результативно-оцінного*, котрий містить критерії, показники, рівні, очікуваний результат сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

У третьому розділі **«Дослідно-експериментальна робота з формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва»** представлено організацію і методику проведення дослідно-експериментальної роботи, здійснено аналіз результатів дослідження.

Для виявлення рівнів сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва на другому етапі констатувального дослідження із загальної кількості реципієнтів було обрано 137 студентів, що склали експериментальну – 68 (ЕГ) та контрольну – 69 (КГ) групи.

У процесі констатувального етапу експерименту було визначено загальний рівень сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва (високий – 11,6%; середній – 53,5%; низький – 34,9%).

Формувальний етап дослідно-експериментальної роботи передбачав перевірку гіпотези, впровадження етапної методики реалізації педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, котра включала такі три взаємопов'язаних і взаємозумовлених етапи: *організаційно-комунікативний*, *творчо-комунікативний*, *результативно-комунікативний*, на кожному з яких використовувались традиційні та інтерактивні форми та методи навчання.

На першому організаційно-комунікативному етапі увага зосереджувалась на впровадженні першої педагогічної умови – створення творчо-комунікативного освітнього середовища на засадах емпатійно-діалогової взаємодії викладача і студента. Цей етап передбачав: застосування індивідуальних та групових форм роботи з фахових дисциплін, зокрема, «Практикум з основного музичного інструменту», «Методика викладання музично-теоретичних та інструментальних дисциплін», «Сучасне музичне

мистецтво», «Основи композиторської майстерності»; оновлення змісту лекційних та практичних занять. Методика включала: лекції-діалоги, лекції-обговорення; інтерактивні творчі завдання, художньо-інтерпретаційний та художньо-стильовий аналіз мистецьких творів, поліхудожній контекст, міні-уроки, що стимулювало розвиток мотивації студентів до участі й освоєння різних видів художньо-комунікативної діяльності.

На другому, основному, творчо-комунікативному етапі формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва увага була сконцентрована на виконанні другої педагогічної умови – залучення студентів до співтворчості у різних формах художньо-комунікативної діяльності у процесі навчання та педагогічної практики у загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладах. Методика передбачала використання методу «мозкового штурму», художньо-творчого проекту, композиції, імпровізації, інсценізації, театралізації, ансамблевої гри, інформаційно-комунікативних технологій, мультимедійних презентацій, що спрямовувались на розвиток художньо-комунікативних якостей майбутніх викладачів.

Результативним виявився інтегрований метод художньо-творчого проекту, зокрема, презентація студентами групових й авторських проектів «Україна – це Я», «Діалог кризь віки», що передбачали здійснення художнього діалогу/полілогу з глядацькою аудиторією. Ефективним у формуванні художньо-комунікативних якостей студентів виявилось створення музичної казки «Загадкова подорож» (музична казкотерапія для дітей), що містила власні музичні композиції, імпровізації студентів, вокально-інструментальне виконання, ґрунтувалась на співтворчості й співучасті учнів, батьків, учителів у спільному дійстві. Плідно вплинуло на формування художньо-комунікативних якостей (сценічно-виконавських, організаторських, художньо-діалогічних) здобувачів вищої освіти залучення до активної участі у майстер-класах, лекціях-концертах, конкурсах-фестивалях (міжнародних, всеукраїнських, регіональних та ін.), а також виконання науково-дослідної роботи, яка полягала у підготовці й написанні доповідей, рефератів, рецензій, опрацюванні мистецтвознавчої літератури тощо.

У процесі художньо-комунікативної взаємодії здійснювалась підтримка креативних ідей, ініціативи, самостійності студентів, що ґрунтувалось на творчості й співтворчості, взаєморозумінні, співпраці, співдії й сприяло створенню умов для самовираження і самоактуалізації студентської та учнівської молоді у різних видах спільної діяльності. Створення такого івент простору сприяло розвитку в майбутніх викладачів музичного мистецтва здатності встановлювати художньо-емпатійний діалог, виявляти комунікативні якості, неординарність, креативність, критичність мислення у процесі музично-педагогічного та міжособистісного спілкування.

Третій етап – *результативно-комунікативний* – передбачав реалізацію третьої педагогічної умови. Методичне забезпечення сформованості показників рефлексивно-аналітичного критерію здійснювалось через використання методів «круглого столу», художньої критики, аналізу, самоаналізу, оцінки, самооцінки.

Наприкінці формувального етапу експериментального дослідження нами проведено контрольні зрізи визначення ефективності розвитку кожного із компонентів художньо-комунікативної готовності. Математична обробка, проведений аналіз результатів формувального етапу дослідно-експериментальної роботи та порівняльна характеристика результатів розподілу студентів експериментальної та контрольної груп за рівнями сформованості художньо-комунікативної готовності з використанням t-критерію Стьюдента засвідчила позитивні зміни у структурних компонентах студентів ЕГ на відміну зі студентами КГ.

Динаміку рівнів сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва експериментальної групи по відношенню до контрольної показано на рис. 1.

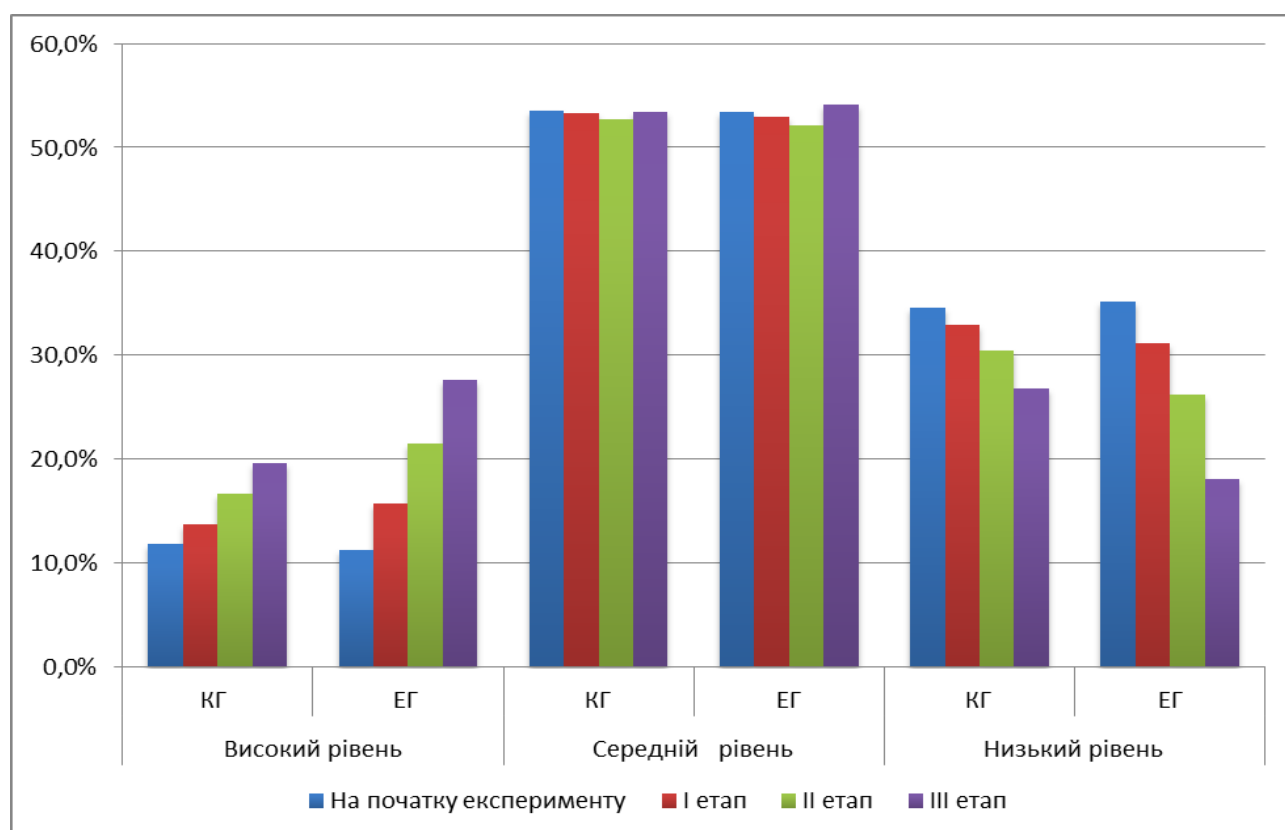


Рис. 1. Динаміка рівнів сформованості художньо-комунікативної готовності майбутніх викладачів музичного мистецтва контрольної та експериментальної груп

За результатами проведеного експерименту розподіл студентів за рівнями сформованості художньо-комунікативної готовності суттєво змінився в ЕГ: кількість студентів з високим рівнем сформованості художньо-комунікативної готовності зросла з 11,3% до 27,7%. Відбулось суттєве зменшення кількості студентів із низьким рівнем сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва від 35,2% до 18,1%. Зросла також кількість студентів із середнім рівнем сформованості художньо-комунікативної готовності від 53,4% до 54,2%.

Результати експерименту вказують на ефективність та дієвість упроваджених педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва та методики їх реалізації.

ВИСНОВКИ

Виконане дисертаційне дослідження з проблеми формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва дало підстави сформулювати висновки відповідно до поставлених завдань.

1. На основі аналізу наукових праць з філософії, психології, педагогіки, музичної педагогіки, мистецтвознавства виявлено сутність основних понять дослідження, зокрема, «готовність», «комунікація», «художня комунікація», «художньо-комунікативна готовність», що дало змогу ґрунтовно вивчити й розкрити зміст і сутність досліджуваного нами феномену.

З'ясовано, що проблема формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва є складною та багатогранною. Особливу значущість для нашого дослідження склали наукові праці, у яких розкривається діалогічна природа мистецтва, особливості діалогу з учнівською аудиторією через різні види художньої комунікації. Це уможливило визначити художньо-комунікативну готовність майбутнього викладача музичного мистецтва як складну інтегровану професійно значущу особистісну якість, котра виявляється у здатності майбутнього фахівця до емпатійно-діалогової взаємодії, співтворчості з учнем у процесі сприйняття, інтерпретації, творення мистецтва, його глибокого осмислення-пізнання, самовираження і самореалізації у різних видах спільної творчо-комунікативної діяльності.

2. Структурними компонентами художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва визначено: ціннісно-орієнтаційний, когнітивно-пізнавальний, творчо-діяльнісний, рефлексивно-аналітичний, які взаємообумовлені та взаємопов'язані. Відповідно означеним структурним компонентам художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва схарактеризовано критерії, показники та рівні

сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, зокрема: *ціннісно-орієнтаційний критерій*, який характеризується мірою усвідомлення майбутніми фахівцями значення художньо-комунікативної готовності у майбутній професії і діяльності, розуміння значущості художньо-комунікативних умінь у творчому спілкуванні з учнями, потребою у художньо-діалоговому спілкуванні з мистецтвом, готовністю здійснювати й оволодіти різними видами художньо-комунікативної діяльності; *когнітивно-знаннєвий критерій*, котрий характеризує ступінь розвитку пізнавально-інтелектуальної сфери особистості майбутнього викладача, його загальнохудожню ерудованість, музично-теоретичну грамотність; передбачає наявність фахових знань (мистецтвознавчих, музично-виконавських, музично-теоретичних, методичних, практичних, науково-дослідних), сформованість художньо-комунікативних умінь (здатність здійснювати художній діалог у процесі сприйняття-інтерпретації, розуміти, аналізувати й розкривати художньо-образний зміст музичного твору); *творчо-діяльнісний критерій*, який характеризує творчу сферу особистості майбутнього фахівця, міру здатності до самостійної художньо-проектувальної, творчо-комунікативної діяльності; володіння сценічно-виконавською комунікацією, здатністю до співтворчості і творчості, самовираження і самореалізації у різних видах художньо-комунікативної діяльності, вміннями художньо-діалогового спілкування з учнями, аудиторією; *рефлексивно-аналітичний критерій*, котрий визначає ступінь розвиненості аналітичного мислення, критичного судження, вміння обмінюватись думками, ідеями, рефлексувати власні вчинки, аналізувати, проектувати, планувати, аргументувати, оцінювати власну художньо-комунікативну готовність до здійснення творчо-комунікативної діяльності та готовність інших, прагнути до вдосконалення художньо-комунікативних вмінь та якостей.

3. Обґрунтовано зміст педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва та методикау їх реалізації, що сприяли результативності та ефективності навчального процесу: створення творчо-комунікативного освітнього середовища на засадах емпатійно-діалогової взаємодії викладача і студента; залучення студентів до співтворчості у різних видах художньо-комунікативної діяльності; використання інтерактивних форм і методів у процесі навчання та педагогічної практики, котрі сприяли інтенсивному й динамічному формуванню художньо-комунікативної майбутнього викладача музичного мистецтва.

Розроблено й охарактеризовано організаційно-методичну систему реалізації педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, що складається з таких блоків: *концептуально-цільового*, структурними компонентами якого є мета, завдання,

методологічні підходи та принципи, що забезпечують ефективне формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва; *змістово-діяльнісного*, що містить педагогічні умови, методичне забезпечення та етапи формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва; *результативно-оцінного*, котрий містить критерії, показники, рівні, очікуваний результат сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

4. Проведення констатувального експерименту дало змогу виявити три рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва: низький, середній, високий. Встановлено, що переважає середній рівень сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Формувальний експеримент, який проводився упродовж трьох етапів, а саме: організаційно-комунікативного, творчо-комунікативного, результативно-комунікативного, спрямовувався на формування визначених компонентів художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. Узагальнення одержаних результатів дослідно-експериментальної роботи підтверджує ефективність запропонованих й упроваджених у навчальний процес педагогічних умов формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва та організаційно-методичної системи їх реалізації.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми як однієї із фундаментальних в мистецькій освіті. Подальшого науково-теоретичного та практичного вивчення потребують напрямки дослідження, пов'язані з пошуком нових перспективно-інноваційних арт-комунікаційних технологій, форм та методів навчання, спрямованих на формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові публікації, які відображають основні наукові результати кандидатської дисертації

Статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Тютюнник М. Г. Критерії сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ імені Володимира Винниченка. 2022. Вип. 207. С. 330–334.

DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-330-334>

2. Тютюнник М. Г. Культурологічний підхід у формуванні художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Наукові записки*. Серія : Педагогічні науки. Кропивницький : ЦДУ імені Володимира Винниченка. 2023. Вип. 209. С. 308–311.

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-308-311

3. Тютюнник М. Г. Педагогічні умови формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Наука і техніка сьогодні*. Серія : Педагогіка, Серія : Право, Серія : Економіка, Серія : Фізико-математичні науки, Серія : Техніка. Київ. 2023. № 8 (22). С. 268–275.

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-8\(22\)-268-275](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-8(22)-268-275)

Статті у наукових періодичних виданнях, проіндексованих у базах даних Web of Science Core Collection та/або Scopus:

4. Shevtsova O., Stratan-Artyshkova T., Tiutiunyk M., Komar O., & Syroiezhko O. Aesthetic education of personality development in the field of education. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12(64). PP. 146–155. (Web of Science).

DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.64.04.14>

Статті у закордонних наукових виданнях

5. Shevtsova O., Tiutiunyk M., Bosyi O., Zharovska O., Patsaliuk I., Bielikova V. & Kuchai T. Aesthetic Education of Young People As a Necessary Condition for Cultural Development of the Individual in Modern Conditions of the Information Society. *International Journal of Computer Science and Network Security*. 2022. Vol. 22(10). PP. 207–213.

DOI: <https://doi.org/10.22937/IJCSNS.2022.22.10.27>

Наукові публікації, які додатково відображають наукові результати кандидатської дисертації

Тези в матеріалах науково-практичних конференцій:

6. Тютюнник М. Г. Сутність художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Сучасні тенденції та фактори розвитку педагогічних та психологічних наук*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 4–5 лютого 2022 р.). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2022. С. 76–78.

7. Тютюнник М. Г. Формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва у процесі вивчення музично-виконавських дисциплін. *Естетичні засади розвитку педагогічної майстерності викладачів мистецьких дисциплін*: матеріали V Міжнародної

науково-практичної конференції on-line (м. Умань, 28–29 квітня 2022 р.). Умань, 2022. С. 135–138.

8. Тютюнник М. Г. Діалогічність в структурі художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Міжгалузеві диспути: динаміка та розвиток сучасних наукових досліджень* : матеріали III Міжнародної наукової конференції (м. Хмельницький, 27 січня 2023 р.) Міжнародний центр наукових досліджень. Вінниця : Європейська наукова платформа, 2023. С. 237–240.

9. Тютюнник М. Г. Компетентнісний підхід у формуванні художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Science and innovation of modern world* : Proceedings of VI International scientific and practical conference “Science and innovation of modern world” (February 23-25, 2023) Cognum Publishing House, London, United Kingdom. 2023. 827 p. P. 443–447.

10. Тютюнник М. Г. Принцип індивідуалізації у професійній підготовці майбутнього викладача музичного мистецтва. *Мистецтво без кордонів: творчі діалоги* : матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 11 квітня 2023 р.). Кропивницький, 2023. С. 53–55.

11. Тютюнник М. Г. Сценічно-виконавська майстерність в структурі художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. *Мистецька освіта: традиції, сучасність, перспективи* : зб. матеріалів I Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти та молодих учених (м. Кривий Ріг, 12 травня 2023 р.). Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2023. С. 148–150.

АНОТАЦІЇ

Тютюнник М.Г. – Формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти – Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка. Кропивницький, 2024.

Дисертаційна робота присвячена проблемі формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва, розробці та імплементації відповідних педагогічних умов в навчально-виховний процес, експериментальній перевірці ефективності авторської методики формування художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

У дослідженні художньо-комунікативна готовність майбутнього викладача музичного мистецтва визначається як складна інтегрована професійно значуща особистісна якість, котра виявляється у здатності майбутнього фахівця до емпатійно-діалогової взаємодії, співтворчості з учнем у процесі сприйняття, інтерпретації, творення мистецтва, його глибокого осмислення-пізнання, самовираження і самореалізації у різних видах спільної творчо-комунікативної діяльності.

Відповідно структурним компонентам досліджуваного феномена визначено й схарактеризовано критерії сформованості означеного поняття у майбутнього викладача музичного мистецтва, зокрема, ціннісно-орієнтаційний, когнітивно-знаннєвий, творчо-діяльнісний, рефлексивно-аналітичний; виокремлено три рівні сформованості художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва: високий, середній, низький.

Педагогічними умовами формування художньо-комунікативної готовності, що сприяють результативності та ефективності навчального процесу визначено: створення творчо-комунікативного освітнього середовища на засадах емпатійно-діалогової (суб'єкт-суб'єктної) взаємодії викладача і студента; залучення студентів до співтворчості у різних видах художньо-комунікативної діяльності у процесі навчання та педагогічної практики; використання інтерактивних форм і методів навчання, котрі сприяють інтенсивному й динамічному формуванню художньо-комунікативної майбутнього викладача музичного мистецтва.

У дослідженні доведено, що впровадження визначених педагогічних умов, методики їх реалізації в систему професійної підготовки у вищих навчальних закладах України сприятиме позитивним змінам у рівнях художньо-комунікативної готовності майбутнього викладача музичного мистецтва.

Ключові слова: художня комунікація, художньо-комунікативна готовність, педагогічні умови, методика, організаційно-методична система, емпатійно-діалогове спілкування, співтворчість, майбутній викладач музичного мистецтва.

ABSTRACT

Tiutiunnyk, M. G. – Formation of artistic and communicative readiness of the future teacher of music art. – Qualifying scientific work on manuscript rights.

Dissertation for obtaining the scientific degree of Candidate of Pedagogical Sciences on the specialty 13.00.04 – theory and methodology of professional education – Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University. Kropyvnytskyi, 2024.

The dissertation is devoted to the problem of forming the artistic and communicative readiness of the future teacher of music art, the development and implementation of appropriate pedagogical conditions in the educational process, the experimental verification of the effectiveness of the author's method of forming the artistic and communicative readiness of the future teacher of music art.

In the study, the artistic and communicative readiness of the future teacher of music art is defined as a complex integrated professionally significant personal quality, which is manifested in the ability of the future specialist for empathetic and dialogical interaction, co-creation with the student in the process of perception, interpretation, creation of art, its deep understanding-cognition, self-expression and self-realization in various types of joint creative and communicative activities.

According to the structural components of the studied phenomenon, the criteria for the formation of the given concept of the future teacher of music art are defined and characterized, in particular, value-orientational, cognitive-knowledge, creative-active, reflective-analytical; three levels of formation of the artistic and communicative readiness of the future teacher of music art are distinguished: high, medium, low.

Pedagogical conditions for the formation of artistic and communicative readiness that contribute to the effectiveness and efficiency of the educational process are defined as: creation of a creative and communicative educational environment on the basis of empathic and dialogic (subject-subject) interaction between the teacher and the student; involving students in co-creation in various types of artistic and communication activities in the process of learning and pedagogical practice; the use of interactive forms and methods of teaching, which contribute to the intensive and dynamic formation of the artistic and communicative skills of the future teacher of music art.

Based on the organizational-methodical system of implementing pedagogical conditions for the formation of artistic-communicative readiness of the future teacher of music art, an author's methodology was created, which is implemented according to the stages: organizational-communicative, creative-communicative, result-communicative.

The study proved that the introduction of certain pedagogical conditions and methods of their implementation into the system of professional training in higher educational institutions of Ukraine will contribute to positive changes in the level of artistic and communicative readiness of the future teacher of music art.

Key words: artistic communication, artistic and communicative readiness, pedagogical conditions, methodology, organizational and methodical system, empathic and dialogical communication, co-creation, the teacher of music art.

Підписано до друку 19.07.2024. Формат 60x84 ¹/₁₆. Зам. №663.
Папір офсет. Цифровий друк. Ум. др. арк. 0,9. Тираж 100.

*ВІДДРУКОВАНО: ФОП Піскова М.А.
м. Кропивницький, вул. Тараса Карпи, 17–11.*

СВІДОЦТВО ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ
№ 24440000000027816 від 18.08.2016.